

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik IV., šte. 23.
Četrtna številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetško-delavske zveze.

Stane letno 28/80 Din, mesečno 2/40 Din.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168.
Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din.
Oglaš: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Škodljivo delo hranilnic v povojni dobi.

Dočim niso bile hranilnice prav nič zmožne pri padanju denarne vrednosti varovati koristi svojih vlagateljev, so nasprotno s svojim ozkosrčno konservativnim poslovanjem omogočale bankam izkoriščanje vedno večjih kapitalov in pri-
pomogle tako bankokraciji na višek.

Kako je to mogoče?

Rekli smo že, kako so se banke vrgle v boj za cenene vloge. In ker imajo takih vlog največ hranilnice, se je začel boj za hranilnice.

Banke so skušale dobiti vpliv na vodstva hranilnic, da so jim dajala ta vodstva prednost pri nalaganju svojih razpoložljivih vlog.

Po veliki večini se hranilnice tega vpliva niso mogle otresti in oddajale so vse razpoložljive vloge po nizkih obrestih bankam, ki so posojale ta denar potem na visoke obresti in žele ogromne dobičke. Vlagatelji hranilnic, s katerih denariem se je to vršilo, pa so gledali s strahom, kako pada od dne do dne njihov prihranjen denar na vrednosti, in hranilnice so držale roke križem. Mesto, da bi se otresle dobičkaželjnega vpliva bank in se združile v enotni organizaciji vseh hranilnic, ki bi lahko s svojim združenim, lahko rečemo milijardnim kapitalom popolnoma onemogočila brezvestno špekulacijo, če bi sama prevzela velepotezno n. pr. dobavo vseh konsumnih predmetov, so upravljale svoje imetje in vloge po starem »šimeljinu«.

Konstatiramo, da je naša sodba splošna. Vendar ne bo škodovalo, če na konkretnem zgledu odgremo zaveso vsaj za ozko špranjo in pokažemo, zakaj hranilnice ne morejo, ne smejo ali pa nečeto vršiti svojega poslanstva.

Mestna hranilnica ljubljanska! Kako ogromno je premoženje, ki ga ona upravlja! In kaj je storila v teh letih za svoje vlagatelje? Za občo korist? Za občino ljubljansko? Kaj bi ona lahko storila za mestno aprovizacijo? Kaj bi lahko storila za ublažitev stanovanjske bede, če bi zidala s svojimi rezervami in vlogami solidne stanovanjske hiše? Koliko bi imela občina koristi, če bi hranilnica posojala svoje vloge rajši mestni občini, ki bi jih plodonosno naložila v splošno koristnih in donosnih napravah?

Pa kaj je storila? Ves njen razpoložljiv kapital je bil na razpolago le gotovim bankam. In ko je novi občinski svet zanihal v te razmere, so se prestrašili prižadeti. Kdo bo vladal v Mestni hranilnici? Kaj bo z njenimi cenanimi milijoni? Začel se je hud boj za vodstvo hranilnice, še hujši pa za vodstvo — občine, ki odloča o vodstvu hranilnice. In če mogoče

kdo misli, da je šlo demokratom morebiti res samo zaradi imena, da mora biti župan v Ljubljani demokrat, se zelo zelo moti!

Ko so prišli v upravo Mestne hranilnice nedemokrati, je nastala resna nevarnost, da demokratske banke izgubijo vloge, ki jih je imela pri njih Mestna hranilnica. In res, začel se je boj za pregrupacijo teh vlog. Nova uprava je bila precej energična v svojih korakih in demokratske banke so začutile, da se majo tla pod tistimi nizko obrestovanimi milijoni in ker si niso znale pomagati, so poklicale na pomoč svojo vlado, ki je kratkoma rešila vprašanje tako, da je kratkoma odstranila od uprave občine in uprave hranilnice moče, ki so ogrožali interese demokratskih bank. V tem boju so zaenkrat zmagale torej banke s pomočjo vlade. Zmagalo je nasilje. Vprašati se pa moramo, zakaj je moglo zmagati? Tu je pa naše mnenje takole: Za ta zakulisni boj javnost sploh ni vedela. Oba prizadeta nasprotnika sta se na zunaj tepla za čisto druga vprašanja. Če demokrati niso hoteli natočiti javnosti čistega vina, ko je šlo v istini za njihove dobičke, je razumljivo; ni pa razumljivo, da tudi novi gospodariji, tisti, ki so započeli boj proti demokratskemu profitarstvu, niso v javnosti nastopili proti profitarstvu z odkritjem te korupcije, temveč so se tepli na zunaj z meglenim političnim orožjem. Dočim so vodili pravi boj samo — zakulisno. Prepričani smo, če bi takoj stopili pred javnost in razgalili vso to bančno korupcijo, bi vsa poštena javnost nastopila enodušno proti njej in demokrati bi si dobro premislili, preden bi izdali nov volilni red, še boljše pa, preden bi suspendirali občinsko samoupravo.

Tako pa se je ta zakulisni boj sramežljivo skrival pred javnostjo. Šele ko je koalicijska spoznala, da je v tem boju poražena, je poklicala javnost na pomoč.

Ne bomo zasledovali te misli, to prepuščamo čitateljem. Rečemo le še eno: samo javna kontrola nas bo rešila korupcije!

Silna je moč bank še danes. Ko bo pa ljudstvo vedelo ločiti res državotvorne elemente od bankotvornih, takrat se ne bo dalo slepiti več, temveč bo verjelo samo tisti stranki, ki dela z odkritim orožjem, ki ne skriva ničesar, ker nima ničesar skrivati.

Takrat bo tudi nemogoča tako značilna trditev, kakršno smo čitali baš te dni večkrat v demokratskih glasilih, da namreč umazano perilo bank ne spada pred javnost. O, sedaj že razumemo, zakaj ne spada!

DOPIS IZ MEŽIŠKE DOLINE.

Recept, kako se razveljavijo odredbe ministrstva.

Ker vem, da boste dvomili — zato vam vse čitatelje, da obiščete tozadevni kurs v Mežiškem vilajetu. Toda zadeva ima kljub zdravemu humorju tudi nekaj pelina vmes. Kompetenti za to diplomatsko šolo morajo namreč imeti posebno kvalifikacijo, vsaj tisto, kakor jo ima kakšen glavar, ki je službeno premeščen v kraj, kamor se mu ne ljubi iti.

»Jutro« je dne 20. maja poročalo, da je okrajni glavar iz Prevalj službeno premeščen v Črnomelj in da pride na njegovo mesto okrajni glavar iz Brežic. Že 22. ali 23. maja je pa letal občinski tajnik Müller občine Prevalj, ki je osebno obževal prevaljskega glavarja in menda hud sovražnik g. glavarja Repotca iz Brežic, od občine do občine in moledoval gerente, da naj podpišejo 5 resolucij, da se okrajni glavar Kaki ne sme premestiti, da je radi tega cela država v nevarnosti in da gerenti v slučaju izvedbe premestitve odlože vse funkcije. Resolucije baje niso bile spisane na stroju okrajnega glavarstva in tudi ne občine Prevalj, temveč na privatnem stroju g. Lahovnika, najintimnejšega prijatelja in zaščitnika okrajnega glavarstva.

»To še ni največje hudo,« toda posledice bodo grenke!

Kako bo novi okrajni glavar ravnal z občanami, ki so protestirale proti njegovemu prihodu — je pa drugo vprašanje — in posledice bo nosilo seveda zopet ljudstvo. Ako pa se smejo naši glavarji otresti neljubih odredb, zakaj bi jih morali prenašati mi? Dober zgled je posnemanja vreden in razna ministrstva naj bodo prepričana, da bomo izvrstno sledili delu naših okrajnih najvišjih državnih reprezentantov.

Končno še tudi mi priporočamo ministru v Belgradu, naj rajši ne izda dotične odredbe o premestitvi glavarjev, kajti takšnih ljudi nam v Mežiški dolini krvavo manjka — pustite nam vendar te ideale iz Gogoljevega »Revizorja«, ker smo tak že udarjeni, ko je rdeča dolina brez komunistov — in nam silno manjka ljudi, ki bi skrbeli, da se ljudstvo tudi malo pozabava.

Opomba uredništva: Skoro bi vam tudi res želeli, da bi ostalo pri starem. Glavar, ki je določen za vas in ki se piše malo drugače, nego vi mislite, bo našel v Mežiški dolini vse polno komunistov — ima že prakso iz Brežic, iz vaših klerikalcev pa bo naredil čez noč samostojneže — ima tudi prakso! G. Lahovnik bo lahko poslanec postal, če se bo »prilagodil« novim razmeram tako popolnoma, kakor se je bivši brežiški klerikalec, se-

danji samostojni poslanec g. Mrak. Od nemškega kapitalista do slovenskega ni daleč, od klerikalca do samostojneža tudi ne, in kdor se je naučil skakati, bo tudi po novih volitvah lahko dobro in hitro skočil tja, kjer bo najbolje kazalo.

VSEM KRAJEVNIM ORGANIZACIJAM KDZ in SSJ CELJSKEGA OKROŽJA Vabilo.

Vabimo Vas k okrožni konferenci, ki se bo vršila 15. t. m. ob 8. zjutraj na »Zelenem travniku« s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika in tajnika.
2. Mariborska oblasna konferenca.
3. Volitve v srezke in oblasno skupščino.
4. Razno.

Delegat za konferenco volite po § 23. organ. pravilnika, ki se glasi: Vsaka organizacija, ki je pravilno obračunala za zadnje 3 mesece pred dnevom sklicanja, ima pravico do enega delegata, večje organizacije pa za vsakih 50 članov do enega, pri čemer se ostanki pod 30 ne upoštevajo, 30 ali več članov pa se šteje za 50. Število delegatov se računa na temelju povprečnega števila članov v zadnjih 3 mesecih. Za vsakega delegata naj bo izvoljen tudi po eden namestnik.

Celje, dne 3. junija 1922.

Za okrožni odbor SSJ v Celju:

Fr. Koren, preds. Edo Mlinar, tajnik.

VELIKA DEFRAVDACIJA NA VIČU.

Pred tristo leti, pardon, tristo dnevi se je zgodilo na Viču, da je bilo poneverjenih 222 delavskih duš in 7 oseb. Kakor smo doznali, so bile pri tej poneverbi udeležene jako odlične osebe, zato se kr. državna policija ni zanimala za to. Delavstvo pa nima izvežbanih policijskih psov, da bi moglo zasledovati zločince. Tako je vse ostalo prikrito dolgo časa. Ker pa mora imeti država kot taka vse v redu, zato ni moglo to tajno ostati. Finančni minister Kumanudi naklada vedno nove davke, vojni minister hoče imeti veliko vojakov in sedaj pa obema niso »štimali« računi, ker ni bilo iz občine Vič dovelj davkov in vojakov. Začela sta brskati po starih zaprašenih aktih in iskati duše in osebe z Viča. S trudom in potnim čelom so delali od okrajnega glavarstva do centralne vlade po vseh inštancah in končno se jim je posrečilo najti defraudanta teh duš in oseb, in sicer v Belgradu na tistem stolu, ki se mu pravi »notranji«, ali, smola, dotičnega gospoda ni bilo več na notranjem stolu, med tem časom se je že umaknil bolj na zunanjo stran (škoda bi ne bilo, če bi bil že popolnoma zupaj). In seveda, ker ga ni bilo tam, ga tudi kaznovali niso. Oba omenjena ministra si pa mislita sedaj: »Kaj bomo mi brskali po teh starih aktih, če pa drugi boli smrdi od drugega, naredimo drugače. Vičani naj sami poiščejo tistih 222 duš in 7 oseb, in ko jih najdejo, nama že pošljejo pripadajoče davke in vojaške.« Pred kratkim pa nam je sporočil naš g. župan, da morajo dne 11. junija vsi moški, kar je živih in pri pravi pameti, na noge, da poiščemo te ukradene ovčice. Njegova želja je bila, da gremo vsi skupaj in vzamemo en sam reflektor (imamo jih sicer še od prej 7, ki jim pravimo po domače volilne skrinjice). Toda nekaj se jih je upalo in so rekli: »En reflektor je premalo za vse, bomo slabo videli in pohodimo si tudi vsa kurja očesa.« Tako je bilo videti, da jih bomo imeli več. Iz tega

boja je nastal vihar, ki nam je pred 14imi odnesel župana g. Kneza. Seveda nas je več grup, ali nekatere se ne čutijo toliko močne, čenrav so samostojne, narodne itd., da bi šle z lastnim reflektorjem na lov za duše in osebe, temveč se bodo priključile drugim večim. Jako čudno ulogo igralo pri tem »narodni«, ki pravijo, da so socialisti, pa se še vedno bratijo z demokratsko stranko, tisto stranko, ki jim niti ne pusti pošteno živeti in ki kuje v Belgradu zakone, ne za delavstvo, ampak proti delavstvu. Vaša poslanca se družita s socialisti, vi pa še slepo greste z vašimi sovražniki. Izpreglejte, še je čas! Tako bomo imeli na dan 11. junija samo 3 reflektore. Prvi bo naš, ki bo rdeč, drugi bo črn, tretji bo pa različne barve, kakor mavrica. Dolžnost viškega delavstva je, da se polnoštevilno udeleži tega zanimivega lova na duše in osebe, kajti kolikor več jih najdemo, toliko več jih bomo imeli. Združimo se vsi pod rdečo zastavo, ker le ona je v stanu, kadar nas bo zadostno število, da reši delavstvo iz klerikalnega in liberalnega kapitalističnega suženstva in nam pribori tiste pravice, ki nam gredo.

Delavci občine Vič-Glince: Poidite polnoštevilno na volišče in vrzite kroglico v našo skrinjico, ki je na

»PRVEM MESTU«!!!

I. JAVNA TELOVADBA DELAVSKE TELOVADNE JEDNOTE »SVOBODA«, PODRUŽNICA JESENICE IN DELAVSKEGA TELOVADNEGA DRUŠTVA »SLOGA« IZ MARIBORA.

ki se bo vršila na Jesenicah

25. junija 1922.

I. Ob 9. dopoldne sprejem došlih telovadcev »Sloge« na kolodvoru, nato odhod v »Delavski dom« na Savi.

II. Na telovadlišču kratak pozdrav gostov, nato skušnja za proste vaje.

JAVNA TELOVADBA.

I. Pozdrav telovadcev.

II. Izvajanje prostih vaj DTJ češkoslovaških za I. delavsko olimpijado v Pragi 1. 1921.

- a) Moški šolski naraščaj z rdečimi praporeci;
- b) ženski šolski naraščaj;
- c) proste vaje članic;
- d) proste vaje članov.

III. Vaje na orodju:

- a) Vaje članic »Sloge« na bradli;
- b) vaje obrtnega naraščaja »Svobode« na drogju;
- c) orodne vaje članov »Sloge« in »Svobode«.

IV. Skupina.

Po javni telovadbi priredi gostil. in stavbna zadruga domačo zabavo.

Vstopnina: 5 Din, 4 Din in 3 Din.

Igra godba kovinarjev na Jesenicah.

Politične vesti.

+ Velik smrad teče skozi Ljubljano, odkar je na zadnjem občnem zboru sedanjih ravnateljev Jadranske banke g. Kamenarovič zabrusil nekaterim predstavnikom liberalne stranke, in sicer mladincem težke obdolžitve sumljivega špekuliranja z milijoni te banke v obraz. Boj, ki se je na te obdolžitve vnel v javnosti, je tako zanimiv in brezobziren, da ne potrebuje prav nobenega komentaria. Iz poslanega g. Kamenaroviča, ki ga danes objavljamo, bodo naši ljudje čisto jasno sprevideali, kakšne sorte so bile te špekulacije. Gnoj, ki ga je buržoazna liberalna klika nekaj družin izločevala iz sebe v teh par letih in ki je dušil vso državo, pada sedaj na to kliko in jo bo sam zadušil. Dokazuje nam ta boj, da velja tudi za politično stranko samo načelo pravičnosti in poštenja in da pride slei ali prej vse na dan in pod žiljotino, kar po-

čenja kaka stranka zločinskega v temi za kulisami. To načelo strankarskega poštenja in točnih računov pred javnostjo, smo mi vedno zagovarjali in smo morali zaradi njega odrezati pri sebi nekatere ude v vrstah starih »socialistov«, ki niso marali boja z odkritim obrazom. Mnogokdo nam je našo brezobzirnost zameril, sedaj pa lahko vsakdo na praktičnem primeru vidi, da nismo smeli drugače postopati, če smo hoteli res izvrševati poslanstvo, ki ga je socialistična ideja izročila stranki delovnega marksističnega ljudstva. Eno je vsaj gotovo: Nam ne more očitati nihče niti najmanjšega dejanja korupcije in zakulisnosti. Čisto lahko bi nam bilo zagovarjati se pred vsemi, ki bi nam kaj takega očitali, ker vsaka naša akcija, vsak vinarček, ki smo ga prejel ali izdali, je točno vpisan v knjigah, katere so vsakomur na vpogled. In jasno je tam povedano, pod katerimi okolnostmi in za kaj smo ga prejel ali izdali. Nikoli ne bo naša stranka prišla v tak položaj, kakor je v njem danes slovenska liberalna, ki jo bodo zadnji dogodki čisto enostavno razbili in raztrosili na vse strani. Včerašnji »Narod« je med svojimi dnevnimi vestmi ugotovil, da tistih treh milijonov, ki jih je Jadranska banka pod vodstvom Praprotnikovim v zvezi z dr. Žerjavom izročila JDS v njene »kulturne«, »socialne« in druge namene, ni vključil v strankini blagajniški knjigi!!! To ne pomeni nič drugega, kot da je samo par možakarjev v liberalnem vodstvu ta demokracijo in po svoje ž njim razponar prejemalo in po svoje ž njim razlagalo brez vednosti drugih! In čujte: Zadnje »Jutro«, ki je organ teh možakarjev, je te čudne manipulacije — čeprav malodušno — priznalo! Ali ni s tem rešeno, da mora sedaj vsak pošten človek v JDS obrniti tej stranki, ki se identitificira s svojim vodstvom, hrbet in stopiti med one, ki se borijo proti nji? In hrbet ji že obračajo. Celo »Narod«, ki je bil doslej goreč zagovornik JDS in ki se je klal z vsakomur, ki ni veroval v njeno poštenost, jo je sedaj zapustil kakor podgana potapljalčoč se ladjo in napoveduje »mladinom« brezobziren boj. Včerašnji »Narod« je brez ovinkov izjavil, da ni več leži do desetletij svojega puhlega, blatnega življenja končno na parah. Ogronom je po njej trpel slovenski narod in treba je po njej trpel slovenski narod in treba bo novih desetletij, da si nekoliko opomore. Ampak vsaj eno zadoščenje je v nas: Ob bližnjih volitvah jo bomo povsod nesli k pogrebu!

+ Kovinarske stavke v zgornji Italiji se udeležuje nad 60.000 delavcev.

+ O krizi v laški socialistični stranki. Zadnje čase pišejo laški meščanski časopisi zelo veliko o krizi v laški socialistični stranki, v kateri se je pojavila struža za sodelovanje stranke v parlamentu, v čim uspešnejšo obrambo splošnih proletarskih koristi. V resnici pa ni nastopila nobena kriza, temveč idejna borba, ki je vsaki proletarski stranki kravo potrebna, če noče životariti.

+ Fašisti so že odšli iz Bologne, ki so jo zasedli s svojimi četami. Voditelj Mussolini jim je poslal pismo, v katerem jih je prosil, naj bodo vedno pripravljeni za pohod. Iz mesta so se odpeljali na kolesih. Po njihovem odhodu je prišla na ulico armada cestnih pometačev, ki so pobrali z ulic slamo, na kateri so ležali fašisti.

Socializem in vera! Dolgo pričakovana brošura sodr. Zvonimira Bernota je pravkar izšla. Stane broširana 7 Din.

vezana 9 Din. Naroča se pri Pokrajinskem tajništvu SSJ, Ljubljana, poštini predal 168. Tisti, ki jo pridejo osebno iskat, jo dobe v Frančiškanski ulici 6. »Učiteljska tiskarna«, I. nadstropje. Vsak sodrug naj si to krasno in zelo poučno knjigo, o kateri bomo še poročali, nabavi.

IZJAVA.

Na binkoštni ponedeljek sem na shodu na Ponikvi ob juž. žel. slišal, da je bil pred dobrim mesecem tam shod samostojnežev in da je poslanec Drogenik pri tej priliki obljubil, da se bo prvega maja sol pocenila, da bo veljala samo 8 kron. Ker je pa med tem poskočila in velja danes celih 15 kron, je razumljivo, da ljudstvo ni takega poslanca posebno hvalilo. Takoj po shodu se pa snidem z njim v vlaku in kot odkrit človek sem mu to takoj povedal in mu svetoval, naj napravi kmašu zopet shod na Ponikvi in naj se pred ljudstvom opere. To ga je vidno jezilo in ker je bil govor tudi o bančnih podporah demokratske stranke, je izjavil, da se poslužuje tega sredstva vse stranke, med njimi tudi socialistična. (Kakor to trdijo tudi nasproti časopisi!) Opozoril sem ga, da je kot poslanec dolžan brigati se za politiko vsaj toliko, da ve, kaj se po drugih strankah godi, vsaj tisto naj bi mu ne ušlo, kar je bilo tiskano po časopisih. Da namreč naša stranka nima več takih dohodkov in da je zaradi takih dohodkov pred 2 leti toliko trpela, da jih nikakor več ne bo hotela imeti.

Nato je izjavil, da tega ne veruje, ker nobena stranka ne more brez denarja živeti. Ko sem mu izjavil, da naši člani svojo stranko sami vzdržujejo, se je zakrohotal, češ, poznam jaz naše ljudstvo, da za politične stranke ničesar ne da. Vse moje zatiranje, da vzdržujejo zdaj naši sodrugi svoj tisk in svojo stranko sami s svojimi prispevki, ni pomagalo prav nič, in pravi, da ve, da dobivamo podpore in končno je izjavil, da mu je sam min. n. r. Ant. Kristan pred kratkim povedal, da nas podpira.

Kot strankin tajnik vem, da je to laž in povedal sem mu to. Vendar smatram za svojo dolžnost pozvati javno vsakega, kdor je dal stranki kakšno podporo, naj naznani Pokrajinskemu tajništvu SSJ v Ljubljani, p. p. 168 komu jo je dal. Morebiti je kdo kako tako podporo prejel in jo po svoje porabil, morebiti je gđc. Zalka Korenčakova ali g. Peter Smola ali kak drug človek šel po denar, ki je bil nam namenjen? Politični pojmi so pri nas res tako pomešani, da je lahko kak »naš podpornik« slišal, da imamo tajništvo v Frančiškanski ulici, zato pa nesel svojo podporo za nas v — Frančiškansko cerkev. Tudi najdeš za vsakim oglom lahko človeka, ki trdi da je socialist, čeprav je v resnici klerikalci ali fašisti ali Prepehovec ali pa Kocmurjevec. Od zadnje sobote imamo v Ljubljani celo časopis, ki trdi, da je socialističen in da se pokorava naši stranki, čeprav je v resnici v boju z njo (»Zarja«).

Kdor hoče biti na Slovenskem član SSJ, mora biti organiziran v eni izmed njenih organizacij. Te morajo mesečno poročati pokrajinskemu tajništvu v Ljubljani, kajti edino to tajništvo vodi za Slovenijo evidenco članov in denarja v imenu pokrajinskega načelstva in pokrajinskega odbora SSJ.

Pri tem tajništvu ni niti tajnih, niti posebnih računov. Vse, kar ni vpisano, je korupcija ali celo poverba. Vsak, kdor je kaj dal, ali kdor ve, da je kak »socialist« kaj prejel, naj naznani to nam ali pa javnosti. Izjavljam, da ne bomo stikali za njegovimi grehi, da z njimi »do-kažemo« svojo nedolžnost. Nagrade v bolniški blagajni niso prav nič lepše zato, ker jih je izdal demokratični odbornik, svinčene podpore demokratske stranke niso prav nič lažje, če jih je razdelil Črnogorec — taka je naša morala. Zato bomo hvaležni tudi razbojniku, če nam ali javnosti naznani, kdo izmed nas je korumpiran.

Nasprotniki, na delo! Taka imate priliko razbiti socialistično stranko!

V Ljubljani, 7. junija 1922.

Zvonimir Bernot
pokrajinski tajnik SSJ.

Dnevne vesti.

Knjigo »Socializem in vera« smo poslali že vsem, ki so jo vnaprej plačali. Zdaj je začetno razpošiljati tistim, ki so jo naročili.

Ruska zbirka. Za gladojoče v Rusijo so darovali v Tržiču nabrano 1. maja 300 Din, na zborovanju v Kočevju 1. maja 180 Din, osr. dr. lesnih del. in sor. strok v Strnišču 20 Din; skupna svota do sedaj nabranih darov znaša 8601.40 Din.

K inseratu v »Napreju« pod naslovom »Uradnik« naznanjamo vsem interesentom sledeče: Ker je že dovolj ponudnikov, ki imajo v inseratu omenjeno prednost, naj se neorganizirani ne javijo več, tudi taki ne, ki so se šele pred kratkim organizirali.

Donesek k proračunu slavnosti, ki nas spominjajo srednjega veka. Pred kraljevo poroko — romunskim svatom se je na Donavi odpeljalo nasproti večje število sijajno okrašenih ladij — vojne ladje in hidroplani pri sprejemu — prestolice v slavnostnem odelu — Slovenke prve zozdravile kraljičino — slaviostna seja narodne skupščine — burne ovacije kralju — poročne slavnosti kralju v Belgradu — 101 strel v pozdrav naši kraljici — blagoslov patriarha Dimitrija — rumunska himna — fanfara kraljeve garde na belih konjih itd. v neskončnost. Tako pišejo že dolgo časa dnevno vsi meščanski časopisi kakor so »Jutro«, »Narod«, »Slovenec«, »Novi čas« in »Jugoslavija«. Prinašajo cele kolone natančnih opisov, s katerim skušajo zabavati občinstvo. Mi se ob tej priliki rajše spominjamo neverjenega kaosa, v katerem tiči naša država. Glad razsaja v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini. Pretežni del prebivalstva, ima komaj za sol. Vsi siromašni sloji zro z obupom v bodočnost in vse te proklete malo brige, kaj se vse lepega godi v Belgradu.

Razvoj tujkega prometa v Sloveniji. Takoj začetkom letošnje letoviške sezone moremo ugotoviti velik razmah tujkega prometa. Tuji iz najrazličnejših krajev kontinenta, predvsem naši južni bratje, se zelo zanimajo zlasti za naša gorajska letovišča. Tujcem bo vsekakor treba iti na roko in jim nuditi ugodnosti, kakršnih so navajeni po svetovnih letoviščih. Lep napredek v tem pravcu je otvoritev vožnje z avto - omnibus, ki vozijo od 1. junija t. l. dalje redno med Bohinjsko Bistrico in Bohinjskim jezerom. Avto-omnibusi imajo zvezo z vlaki, ki prihajajo na Bohinjsko Bistrico ob 10.22 in ob 15. a ob nedeljah ob 8.30, dalje z vlaki, ki odhajajo iz Bohinjske Bistrice ob 13. in 18.30 a ob nedeljah ob 20. Vožnja iz Bohinjske Bistrice do hotela »Sv. Janez« stane 8 Din, do hospica »Sv. Duh« 15 Din in do hotela »Zlatorog« 15 Din za osebo.

Zakon o obči upravi — Zakon o oblastni in sreski samoupravi. Str. 78 + 10. Cena 5 Din, po pošti 35 para več. Pravkar izšla knjižica z zgoraj omenjenima zakonoma, katerima je pridejala še Uredba o razdelitvi države na oblasti, bo izredne važnosti za vsakogar, ki se zanima za politično življenje. Prinaša namreč zakon, po katerem se bodo v bližnji bodočnosti vršile volitve v oblastno in sresko skupščino. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Iz uredništva. Zaradi pomanjkanja prostora smo bili primorani več člankov in dopisov odložiti za prihodnje številke. Naj nam to sodrugi oprostite!

Slovensko Planinsko Društvo opozarja obiskovalce Golice, da je spodnja kočja ob izletnih dneh zelo prenapolnjena in ker turisti dostikrat celo noč prihajajo, je tudi težko vzdržati nočni mir. Zato se priporoča, da posečajo turisti tudi Kadilnikovo kočjo na vrhu Golice, kjer je dovolj prostora, in kjer bodo lahko udobno prenočevali. Turisti in izletniki pa se splošno opozarajo na hišni red, po katerem mora biti v planinskih kočah do 10. zvečer nočni mir, in pa da naj tozadevno podpirajo oskrbnike.

Ljubljana.

V ambulatoriju Okrajne bolniške blagajne, Gradišče 2, se bo vršila odsihodob ordinacija za kožne in spolne bolezni od 8. do 9. zjutraj in sicer ob ponedeljkih in petkih za moške, ob sredo za ženske.

Akademski dan PDJA. Ponovno opozarjamo javnost, da priredi »Podporno društvo jugoslov. akad. v Ljubljani«, ki prehranjuje v svoji menzi brezplačno ali pa po znižani ceni 450 akademikov brez razlike strank, v dneh 10. in 11. junija pod pokroviteljstvom »Kola jugoslov. sester« veliko nabiralno akcijo po celi Sloveniji. Kier pa vsled lokalnih razmer akcija ne bo mogla na ta dva dneva, se preloži na pozneje. V korist PDJA se bodo vršili cvetlični dnevi, prodajali se bodo znaki, prirejale veselice, kinopredstave, tombola itd. Našo javnost prosimo, da kar najbolj podpre našo akcijo, ker bi imel njen neuspeh za posledico ukinitve menze, kar bi veliki večini naših akademikov onemogočilo nadaljevanje študij. — Odbor za akademski dan PDJA.

»Voznik smrti«. V nedeljo, 11. t. m. bo v ljublianskem kinu Tivoliju ob 9. dopoldne brezplačna delavska predstava. Vstopnice za to predstavo se dobe od danes naprej v tajništvu Strokovne komisije. Šelenburgova ulica 6. I. nadstropje.

Brivnice bodo v četrtek na dan kraljeve poroke odprte od 7. zjutraj do 10. dopoldne.

Celje.

Na naslov mestnega olupševalnega društva. Na levem bregu Savinje na promenadni cesti od Paulusa in gor do savinjskega dvora, so bile zmerom tri klopi. Te so po preobratu čisto izginile. O olupševalno društvo, katero dobi vsako leto vsoto denarja za vzdrževanje klopi in mestnega vrta, mora tudi na ta kraj Savinje obrniti svojo pozornost! Mestni vrt je res v lepem in krasnem stanju, treba bo pa tudi gledati, da se spravijo promenadna pota po gozdnem nabrežju v boljše stanje, in ravno tako tudi klopi.

Iz stranke.

Po sklepu pokrajinskega odbora SSJ naznanjamo vsem sodrugom, da poslanca Josip Kopač in Filip Kisovar nista več člana naše stranke. Pokrajinski odbor ju je izključil, ker se nista ravnala po sklepih.

Ker nista več člana, bi pravzaprav tudi ne mogla več biti socialistična poslanca. Toda, čeprav ima stranka od obeh izjavo, da odložita mandat v tem slučaju, imata po meščanski morali pravico, to izjavo preklicati, zato stranka teh izjav sploh ne bo porabila. Vsak naj se sam odloči po svoji morali. Če bo ta morala meščanska, bo to za strankine organizacije dokaz, da morajo bolj paziti pri izbiranju kandidatov, ki morajo imeti socialistično moralo, pa ne le v govorjenih in pisanih besedah, temveč tudi v dejanjih.

V Ljubljani, 31. maja 1922.

Pokrajinsko načelstvo S. S. J.

Po sklepu pokrajinskega načelstva z 31. maja objavljamo, da gg. Ivan Kocmur, dr. Perič, dr. Jelenc in še nekateri manj znani bivši sodrugi niso člani naše stranke, čeprav so izdali te dni nov tednik »Zarja« ki se po krivici imenuje socialističnega prav tako, kakor se naši liberalci po krivici imenujejo demokrate.

V Ljubljani, 1. junija 1922.

Pokrajinsko tajništvo S. S. J.

V nedeljo, dne 11. junija in v četrtek 15. junija se bodo vršili sledeči shodi:

11. junija v Jurkloštru in Sv. Lenartu. Poročevalci: ss. Leskošek in Mlinar, V Velenju sodr. Koren, v Št. Pavlu pri Preboldu in Sv. Petru v Sav. dolini sodrug Čebular in v Zidanem mostu s. Krušič.

15. junija v Žalcu in Zabukovci sodr. Krušič. V Šoštanju in Topolšici s. Koren, v Levcu s. Leskošek in s. Mlinar, v Sv. Juriju ob juž. žel. s. Leskošek in s. Mlinar. V Žrečem in Stranцах s. Čebular.

Krajevna politična organizacija SSJ na Viču sklicuje za soboto, 10. t. m. ob 20. javen shod v restavraciji »Amerika«. Dnevni red: Položaj delavstva in občinske volitve. Poroča več govornikov. Socialisti, udeležite se tega shoda!

V nedeljo, dne 11. junija se bo vršil shod krajevene organizacije KDZ v Ralhenburgu ob pol 9. v gostilni g. Ivana Leskoška, ob 14. v Starivasi pri Vidmu v gostilni g. Radeja. — Vsi na shod! Dnevni red važen.

LJUBLJANSKI SODRUGI. POZORI!

V sredo 7. t. m. ob pol 8. zvečer se bo vršil v salonu restavracije »Novi svet«. Gosposvetska cesta sestanek članov krajevnih političnih organizacij SSJ v Ljubljani in krajevnih političnih organizacij SSJ v Šiški. — Vstop je dovoljen le z izkaznico.

Ker je dnevni red tega sestanka izredne važnosti, vabimo člane in članice obeh organizacij, da se sestanaka zanesljivo in točno udeležijo. — Odbor kraj. pol. org. SSJ, Ljubljana-Siška.

Krajevna org. K. D. Z. v Mislinju nponovno opozarja vse svoje člane, da redno plačujejo mesečne prispevke in sicer vnaprej. Mislinčani, pri sodr. Blažu Kolandru, Sentilčani pa pri sodr. Fr. Kraincu ali pa vsako prvo nedeljo v mesecu, ob 1. popoldne v gostilni Iršiča pri redni mesečni seji. Kdor svoji članski dolžnosti ne zadosti, ga mora organizacija izključiti in naj torej posledice vsak sam sebi pripiše. Pomnite, sodrugi, da organizacija pomeni danes vse, posameznik pa nič. Organizacija pa brez reda in tudi financ obstojati ne more. Če hočemo svoj slabi položaj enkrat izboljšati, če ne za nas pa vsaj za naše otroke in potomce, je ta pot edina, ki vodi do trajnega uspeha. Ne zapravljajte premoženja in zdravja po gostilnah, ne gromovite besede po prižnicah ne razne pobožne procesije ne brezdelno zabavljanje čez državnike ne zabavljanje čez krivoverce pa tudi ne zabavljanje čez Boga nas ne bo rešilo socialnega zla. Rešitev iz krivičnega družabnega reda je edino le v zavedno močnih in discipliniranih mednarodnih socialističnih organizacijah. Kdor tega ne uvidi, je slep, je v temi. Če pa vse to priznavaš, zakaj še potem čakaš? Zakaj ne sodeluješ? Zakaj ne žrtvuješ? Čakaš na uspehe drugih! Ali te ni sram? Pa tudi zastoni čakaš! Organiziraj se! Ne sabotiraj! — Odbor.

Sodrugi iz Gorji prosimo, da čitajo »Ljudski glas« holi točno. Nabrana zneska za stavkoje kovinarje v Celju sta bila objavljena: prvi Din 47,50 v 15. številki »Ljudskega glasu«, z dne 13. aprila, drugi Din 40.— v 21. številki z dne 18. maja t. l.

Iz strok. gibanja.

Sodrugi klučarji, mizarji, strugarji, kleparji in zidarji, pozor! Ker stoji delavstvo ljubljanske tobačne tovarne v ostrem mezdnem gibanju, vas opozarjamo, da naj nihče gori uvedenih rokodelcev ne sprejme dela v tem podjetju. Ker imamo v tobačni tovarni tako nizko plačo, da ne odgovarja niti za najnižji eksistenčni minimum, smo prisiljeni izvajati konsekvence. Sodrugi, v zavednosti in solidarnosti je naša zmaga! Osrednje društvo tobačnih delavcev.

Vestnik Svobode

Podružnica »Svobode« v Ptuj priredi dne 10. in 11. t. m. veliko ustanovno veselico s sledečim sporedom: v soboto 10. junija ob 8. zvečer v »Društvenem domu« velik koncert podružnice Mirbor, koncertira pevski in tamburaški odsek. V nedeljo: ob 9. predpoldne predavanje v mestnem gledališču, ob 11. dop. koncert tamburašev v mestnem parku. Popoldne ob 3. velika veselica na Ljudskem vrtu. — Ker je podružnica bila ustanovljena šele pred 3 meseci in rabi za razvoj telovadnega in bibliotečnega odseka veliko opore, se vabi vse občinstvo, da društvo z obilnim posetom podpre. Vabijo se tudi vse podružnice, da če možno za ta dan prirede izlet v Ptuj. Več na lepakih.

Osrednja knjižnica »Svobode« je sedaj v poletnem času odprta vsako sredo od pol 18. do 20. in vsako soboto od 17. do 20. Knjižnica se nahaja v Židovski ulici 1. I. nadstropje (nad drogerijo Ant. Kanc).

Dopisi.

Križe pri Tržiču. Občinska seja 21. maja t. l. nam je zopet pokazala človekoljubnost tukajšnjih klerikalnih močev do revnega ljudstva. Občinski sluga Knific je imel okrog 4000 K letne plače. Mož je bil invalid, za vsako težko delo nesposoben. Zato je bil primoran prevzeti

to službo, da vsaj nekaj zasluži in svojo družino skromno preživi. Kako se pri takih dohodkih in sedanjih draginjah živi, si vsak lahko predstavlja, samo tukajšnji človekoljubni klerikalci tega ne razumejo. Knific zbolil, pri bolniški blagajni ni bil od občine, kateri je kot sluga služil, zavarovan, na temelju tega je bil prisiljen, da si sam iz svojega zaslužka zdravnik in zdravila plača. Ker pa tega pri takih dohodkih, navedeni, tega ni zmoget, je poslal svojo ženo k županu, naj mu izprosi vsaj nekaj podpore. In zares: Župan mu da 20 K, piši in berj — dvajset kron. Posledice teh 20 kron naj vam bodo poduk. Knific umrje in občina Hrastje, kamor je bil pristojen, zaprosi Krško občino, naj prevzame ostalo družino v tukajšnje domovinsko pravico, ker že več kot 10 let v tej občini stanuje. Človekoljubni klerikalci iz občine Križe so zelo iznajdljivi, ce jim je treba napraviti kaj proti delavcu in revežu in so tudi tukaj iztuhali, da so dali ženi umrlega Knifica svojčas ogromno podporo vajset kron in na podlagi tega da je ni v domovinsko pravico sprejeti. Mi kot stranka delavstva in trpinov smo pa drugačnega mnenja in to iz sledečih razlogov: 1. Knific je bil pri občini uslužben kot občinski sluga, ga občina kot delodajalec ni zavarovala proti boleznim in eventualnim nezgodam, zato eije občina primorana v slučaju bolezni in iz tega nastale revščine mu podpora dati. 2. Te podpore niso dali ženi ampak Knificu kot občinskemu slugi, ker je bil le on kot mož in obe družine oskrbnik ne pa žena. Na podlagi teh razlogov ni občina Križe upravičena prošnje za sprejem v domovinsko pravico žene umrlega Knifica odkloniti, naj si bo ta prošnja od občine Hrastje ali pa od žene same postavljena. Apeliramo na gospoda katerega poznamo in spoštujemo kot pravičnega uradnika in tudi vemo, da ima veliko več človekoljubnosti v srcu kot naši klerikalci, naj jih še enkrat podučijo o njihovih dolžnostih, obupani ženi umrlega občinskega sluga Knifica pa naj pripomre do pravice. Opozorjamo gospoda glavarja, da se ta razprava sploh ni dala na glasovanje ne za in ne proti, ampak so kar tako pri mizi sklenili, ki je bila od klerikalcev zasledena. In ti revni delavec, bajtar in tudi kmet, ogledite si, kako se z revežem godi. Zakaj pa še kmete tukaj posebej omenjam, naj pojasni s par besedami: Ravno kmetovskih sinov in hčera pride največ čisto nezavednih v svet, ker poprej se niso za to brigali, in ko je najstarejši sin posestvo prevzel, pa je treba s trebuchom za kruhom. Mlajši sinovi in hčere morajo v tovarno in delavnice, in zatorej ne more imeti nobeden med njimi pisma v žepu, da se mu ne more isto zgoditi, kakor Knificu. Zatorej vas kličemo z resnim glasom: Združite se v Kmetsko-delavsko zvezo, le to je organizacija, katera ima v programu, da se za delavstvo in kmeta bori in to tako dolgo, dokler ne pride čas, da se bodo zakoni izvojevali, da nant bo za starost preskrbljeno, da se ne bodo občine pri naši onemoglosti prepirale, katera nas bo gonila od hiše do hiše beračiti, da nazadnje v kakem hlevu ali svinjaku poginemo. — Zaveden delavec.

V Mislinju se je ponesrečil dne 2. t. m. sodrug Praviert Ivan, družinski oče z nepreskrbljenimi otroci. Cirkularna žaga mu je odrezala 20 cm desne roke. Bil je vedno zaveden delavec in član delavske zbornice v Ljubljani. Naše sočutje.

Gospodarstvo.

— Denarni trg. (Zagreb, 6. junija). Radi posojila 100 milijonov dolarjev, ki so ga pretečeno soboto podpisali z Amerikanci v Belgradu, so vse tuje valute na naših borzah znatno padle. — Ameriški dolar 59 Din, napoleonodor 225 Din, nemška marka 0.23 Din, italijanska lira 3.30 Din, češkoslovaška krona 1.29 Din.

— Žitni trg. (Zagreb, 4. junija). Ker zaloge žita že ponehavajo in ker je konsum po njem veliko povpraševal, so cene žitu precej narastle. Kilogram pšenice stane 4—4.05 Din, kg koruze 3.35—3.40 Din, kg rži povprečno 4.50 Din, kg ječmena 3.20—3.25 Din, kg ovsa 3.15—3.20 Din, kg moke (štev. 0) 5.88—6.12 Din, kg otrobov 1.75—1.80 Din.

UTRINEK.

Očitajo nam, da vodimo osebne boje, da mažemo in blatimo stare zaslužne socialiste v javnosti, v časopisih. Sami pa mažejo in blatijo stranko in njene odgovorne odbornike še vse bolj, pa ne javno, da bi se mogli braniti, temveč tajno, zahrbtno. V »Zarji« ni nobenega takega napada, da bi vedel, kaj mi očitajo! Le hudoben sem, pravijo!

Kdo ima bolj prav?

Naše »blatenje« čitajo lahko vsi in sodijo lahko sami. Kajti mi povemo javno, kaj se je zgodilo in dolžnost imamo, da povemo. Oni pa lažejo za hrbtno, in če koga primemo, se iz-

govarja, da ni ničesar govoril, ali pa da ni tako mislil.

Kdo ima prav?

KAKLNOVE SPLETKE.

Famozni okrajni glavar Kakl, ki je premeščen v Črnomeli, ker je vlada sama že sita njegovega upravljanja v Prevaljah, napenja vse sile, da bi ostal v Prevaljah. Zato aranžira štrajk občinskih gerentov. V tej stvari je nar. posl. sodrug Korun napravil interpelacijo na ministra notranjih zadev, ki se glasi sledeče:

»Premestili ste iz Prevalj okrajnega glavarja g. Kaklna, ki je bil v tem okraju, ki je po svoji večini socialističen, izrazit protektor Slov. Ljudske Stranke, sicer pa neobjektiven in nezmožen uradnik. Da se prepreči ta od Vas gotovo iz dobro premišljenih razlogov odredena premestitev g. Kaklna, so začeli gerenti tamšnjih občin živo agitacijo proti premestitvi, ki gre za tem, da zagroze klerikalni gerenti vladj, da odlože svoje funkcije. Če se premestitev g. Kaklna izvrši, pripomniti je namreč, da v Koroški Sloveniji še do danes niso izvršene občinske volitve in da tam v občinah še danes postavila svojčas klerikalna deželna vlada v Ljubljani. Želeči je zato samo, da ti gerenti svoje funkcije čimprej odlože, ker itak nimajo nikakega zaupanja med narodom. Še bolj pa je opravičena naša že večkrat poudarjena zahteva, da se v Koroški Sloveniji čimprej razpišejo občinske volitve.

Čast mi je zato, da Vas g. minister vprašam:

1. Ali Vam je naznačena agitacija znana?
2. Ali ste voljni odredeno premestitev g. Kaklna na vsak način takoj izvesti?
3. Ali ste voljni dati takoj ukaz, da se v našem delu Koroške takoj razpišejo občinske volitve?

Prosim za odgovor na seji narodne skupščine.

Belgrad, 27. maja 1922.

Minister je obljubil, da izvrši Kakl-novo premestitev na vsak način, a na interpelacijo bo še dal poseben odgovor. Zahtevati moramo z vso silo razpis občinskih volitev v koroški Sloveniji!

Zvedeli smo tudi, da je tozadevna spomenica gerentov prišla v Belgrad v ministrstvo, tam po so jo s primernim »nosom« poslali v Ljubljano, češ, da na take papirje nič ne dajo!

Klic obupancev.

Zunaj solnce sij.
v gradu so gostije...
Kaj pa mi?
Cunje oblačilo,
glad je nam kosilo,
smrt preti!

Jugoslavija se pripravlja na praznik kraljeve poroke. Vsi višji stanovi tekmujejo med seboj, kako bi čim silaineje proslavili ta praznik. Razsipajo se milijoni. Draginja je vedno večja. Kilogram krompirja stane zdaj pri nas 7 K, kilogram zepirja stane zdaj pri nas 7 K, masti 120 K, 16 K, koruzne moke 19 K, masti 120 K in drv 1 K 20 vin. Cene oblačilnega blaga se nam zde že neizmerne. Pred letom je stal kilogram krompirja 1 K.

V tem hudem času pa so ljudje, ki niso bili še nikdar lačnej in ne vedo, kaj je romanjkanje, nam vzeli najnižjim državnim uslužbencem družinske draginske doklade, a uradnikom so jih pustili za vse otroke. Nismo jim zavidljivi, ali tudi naši otroci imajo pravico živeti kakor

njihovi! Nerazumljivo je, zakaj so vzeli doklade ravno nam, ki imamo najmanjše plače, ko se je dvignila draginja tudi na račun naših doklad in moramo vse tako drago plačevati kakor uradniki! Zdaj dobivajo nekateri naši tovariši manj kot pa pred enim letom. Ali morda smatrajo nas in naše otroke zastroje ali živali, da so nam odrekli zadnji življenski pripomoček?!

Tolažili so nas z zatrdilom, da se je zgodila pomota in da se nam po krivici odvzete doklade skoro vrnejo. Toda odtegnili so jih nam že drugič, a za povrnitev se jim nič ne mudi. Uradniške žene kupujejo, naše ne morejo in obupavajo. Otroci nas prosijo kruha, dati jim ga ne moremo. Obleka nam in njim razpada na shušanih telesih, kupiti ne moremo nove. Kako nas to boli, kako nas to grize, na to naši siti imoviži zatiralci ne mislijo.

Odtegljaj za prejšnji mesec se je nekako pokrtil in poravnal z dodatkom za poldrugi mesec za nazaj. Ta mesec ni tega nadomestila. Skrčena plačica bo zadostovala komaj za prvi teden, a kaj potem? Sami si ne moremo pomagati. Navsezami smo edino na svoje službene prejemke. »Zaraditi«, kakor je nam bilo nasvetovano na visokem mestu, si ne moremo ničesar, ker nam tega ne dopušča niti prilika niti dostojnost. Oni, ki razmetavajo stotisoče in milijone, nimajo sočutja za nas in nam ne bodo pomagali. Tudi ne pričakujemo zadosne podpore od onih, ki so jo nam obljubili, a bi se radi držali nad vodo na naš račun in zaradi tega ne žele iskreno, da bi se nam hitro poravnala storjena krivica.

Vendar hočemo živeti tudi mi in ne maramo nečastno poginiti, kakor je poginjala nekdanji pod turškim gospodarstvom raja v Macedoniji!

Jugoslavija se pripravlja na svečani državni praznik kraljeve poroke. Smeh in veselje odsevata z lic srečnih državljanov. Mi in naši otroci s trpkimi občutki v žalostnih srcih in s solznimi očmi gledamo na slavnostne priprave. Glad trka na naša vrata! Od pomoči ne moremo več čakati! Zato zdaj javno povzdignemo svoj glas ter v imenu človeštva, pravice in ugleda naše države še enkrat prosimo vse one, ki so nam povzročili odvzete rodinskih draginskih doklad, da nam te doklade nemudoma zopet vrnejo, ker brez njih ne moremo živeti!

Po naročilu neuradniških organizacij zapisal:

F. R.

ALI JE NACIONALIZIRANJE UPRAVIČENO?

V Genovi so se prepirali, če ima Rusija pravico nacionalizirati, to je podržaviti tovarne, rudnike, oljne vrelce in dru-

ga podjetja, ki so lastnina inozemskih kapitalistov. Anglija je liberalna glede tega vprašanja, toda Francija in Belgija absolutno vztrajata, da Rusija nima te pravice.

Rusija ima popolno pravico podržaviti vse, kar je na njenih tleh in če vidi, da je to potrebno. Rusija ima to pravico — kakor je imela Amerika pravico osvoboditi zamorske sužnje, ki so imeli tržno vrednost pet milijard dolarjev, in kakor si danes lasti pravico, da zapleni privatno lastnino opojnih pijač ne glede na to, če so prizadeti lastniki Američani ali inozemci.

Če nima Rusija te pravice, tedaj ni suverena država. Militaristična Francija misli, da je sovjetska Rusija danes slaba vsled lakote in drugih notranjih težkoč, zato pritiska nanjo s svojo nesramno zahtevo. Zakaj Francija ne zahteva vpostavljenja svojih likerskih interesov v Ameriki?

Po svetu.

Liga narodov je obravnavala vprašanje narodnih manjšin. Na plenarnem zborovanju lige društev zveze narodov v Pragi dne 6. t. m. so sprejeli v zvezo narodov turško, bolgarsko, nemško, in madžarsko društvo. Nato so prešli na vprašanje narodnih manjšin vsega sveta. Predsednik manjšinske komisije, Dickenson je povdarjal, da žive narodne manjšine, katerih število znaša okoli 25 milijonov v skrajnem nezadovoljstvu proti onemu delu prebivalstva, ki tvori v državah večino. Izjavil je, da bo komisija delovala v interesu vseh prizadetih držav.

— Nekaj o visoki »kulturi in civilizaciji« ameriških Združenih držav. Ameriški »Glas Naroda« je objavil pred 14 dnevi sledeči uvodnik: V državi Texas so zopet zažgali na grmadi tri žive državljane Združenih držav. — Bili so obtoženi, da so napadli in umorili neko belo deklico, in nobenega dvoma ni, da bi jih postavili, če bi se ji pustilo svobodno pot, hitro spoznala krivim ter obsodila na smrt. — Linčanje ni napravilo njih končno usodo nič bolj gotovo. Nobene prilike niso imeli, da bi ušli pravični in strogi sodbi. — Zažgati te ljudi žive na grmadi ni pomenjalo nič drugega kot primerjati jih s smrtjo nekaterih najboljših plemenitih mučnikov. — Po celem svetu bo časopisje zopet priobčevalo poročila ne glede oskrnjenja in smrti deklice, temveč glede posledic tega grdega zločina. — Dobro ime Združenih držav na bo zopet trpelo kot je že nešteto krat ob takih prilikah. — Linčarji so pošteno prepričani, da varujejo s takimi terorističnimi dejanji svoje bele ženske pred nasiljem črncev. — Iz došlih poročil je razvidno, da se je sežiganje na grmadi vršilo v senci gotovih cerkva. — V takem slučaju imamo opravka z neke

čudne vrste blaznosti, ki se polasti celih občin ter požene preko kontrole sicer povsem dostojne ljudi, ki nimajo niti najmanjše misli, da bi kršili postavo. — V čem naj bi obstajala odpomoč proti temu? — Zvezna justica? Seveda, če bi se je bilo mogoče poslužiti. — Linčarska postava pa lahko prehiti prav tako zvezno pravico kot prehiti državno. Treba je izpremembe v duhu samem. Metoda v dosegu tega pa je kaj enostavna. — Mi prispevamo k vzdržanju misijonov, ki skušajo pomagati črnecem v Afriki. Vzgajajmo rajše črnce, ki se mude v naši sredi. Veliko izobraževalne in vzgajalne šole kot Hampton in Tuskegee ne krijejo celinega polja, a so pokazale pot. Gradi naj se še nadaljuje v istem duhu. — Predvsem pa naj se pomnožijo skupni komiteji črnih in belih na jugu ter razširi njih delovanje. — Potom takega sodelovanja med obema plemenoma je mogoče preprečiti in onemogočiti linčanja. — Nasilje ni nikako zdravilo za nasilje. — Zlo ni nikako protisredstvo proti zlu. — Če hočemo premagati zlo, ga moramo nadomestiti z dobrim.

— V kapitalistični Franciji so samomorji na dnevnem redu. Iz Pariza poročajo: Dolgi seriji takozvanih zločinov iz strasti tekom preteklih par mesecev je sedaj sledila manija izvanrednih oblik samomora. Zadnji in najbolj originalni način samomora se je izvršil pred kratkim, ko se je poslužil neki bogat kmet, ki je trpel na slabi prebavi, dinamita, da razstreli svoje možgane. Posrečilo se mu je, dobiti majhen zavoj eksplozivne snovi, o kateri je izjavil, da jo namerava uporabiti pri odstranitvi par štorov. Ta dinamit je položil na svojo glavo pod cilindrom, katerega je nosil pri svoji poroki pred štiridesetimi leti, nakar je udaril po kloboku s težkim kladivom. Strašni pok je spravil na lice mesta sosede, ki so se prepričali, da je bila glava moža raztrgana na drobne kosce. — Neka deklica iz Lorenske, ki je postala otožna vsled nesrečne ljubezni, je prepotovala dvesto kilometrov v namenu, da skoči s stolpa katedrale v Strassburgu. Bil je to po petdesetih letih prvi slučaj te vrste. — Najbolj originalna ideja pa je bila ona nekega osemnajst let starega mladeniča, ki si je pritrdil pod tovorni voz sedež, dočim je vozil vlak z največjo naglico. Njegov poskus pa se je izjalovil, kajti mesto da bi ga zmečkala kolesa, je bil le težko poškodovan. Odtrgana mu je bila ena noga in zdrobljena ena roka. Pravijo, da bo najbrž okrevati.

Strankin znak velja 5 Din komad. Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči pri našem tajništvu.

Konti „I. Marković“ in „I. Lavrič-Vrhnika“ K 3.137.515.20.*)

Dne 3. junija t. l. sem pozval takozvane »mladine« v Judgoslovanski demokratiški stranki v Ljubljani, ki so dvignili milijonske zneske iz dveh fingiranih kontov: »I. Marković« in »I. Lavrič«, katere so si otvorili pri Jadranski banki v Ljubljani, naj meni kot odgovornemu ravnatelju Jadranske banke javno in detajlirano polože račune, v katere »socialne, kulturne in politične svrhe Jugoslovanske demokratiške stranke« se je uporabil denar, in sicer K 1.000.000.—, katerega je uprava Jadranske banke dovolila Jugoslovanski demokratiški stranki, kakor tudi K 2. 137.515.20, katere so si gospodje dovolili samim sebi!

V odgovor na moj poziv objavlja »Jutro« od dne 4. t. m., da gospodje meni, kot predstavitelju Jadranske banke, ne bodo položili računov!

V isti številki »Jutra« pa sta se vendar našla dva gospoda, da mi glede omenjenih dveh kontov dasta s svojimi polnimi podpisi nekaj pojasnil, in sicer predsednik preiskovalnega odseka Jugoslovanske demokratiške stranke v Ljubljani, g. prof. Reisner in bivši blagajnik iste stranke, g. dr. Klepec.

G. prof. Reisner je prišel k meni dvakrat. Prvič dne 1. junija t. l. dopoldne in je dobil tudi nekaj informacij v tej zadevi. Isti večer je g. prof. Reisner izglasoval zaupnico g. dr. Žerjavu, toda že dne 2. junija se je čutil primoranega, priti ponovno po informacije, ker preiskave še ni dovršil. Gospod prof. Reisner je torej še pred koncem preiskave anticipando votiral zaupnico g. dr. Žerjavu in mu menico zaupanja podpisal takorekoč in bianco!

Gosp. prof. Reisner trdi, da niso točna moja izvajanja v pozivu od dne 3. t. m., češ da nista predsedništvo niti blagajnik Jugoslovanske demokratske stranke v Ljubljani vedela za fingirane konte, in utemeljuje to s tem, da je račun Markovič tekel od dne 4. januarja 1920 do 16. septembra 1920, račun Lavrič pa od dne 29. septembra 1920 do 11. junija 1921 in da so vedeli za nje takratni člani predsedništva gg. dr. Kukovec in prof. Breznik, t. j. g. Markovič-Lavrič sam in pa takratni blagajnik Jugoslovanske demokratske stranke, gosp. dr. Klepec.

Fingirani konto Markovič je torej (po prof. Reisnerju) obstojal do dne 16. septembra 1920. To ne odgovarja istini! Zadnji dvig iz konta se je izvršil dne 10. septembra 1920, toda mnogo kasneje se je izvršil velik del nepravilnih alimentacij računa, in sicer dne 26. oktobra 1920 K 235.258.98 in šele dne 13. junija 1921 K 1, 341.306.—.

Fingirani konto I. Lavrič je (po g. prof. Reisnerju) eksistiral do dne 11. junija 1921. Tudi to ni res! Ta dan so gospodje iz nepokritega računa le poslednjikrat dvignili denar! Vse alimentacije tega konta pa so bile izvršene šele po tem datumu!

Oba konta obstojata še danes z odprtim dolgom — seveda z dvigi pa gospoda žalibog ni mogla več operirati potem, ko sem prevzel vodstvo Jadranske banke jaz!

Za gospode sta torej ostajala ta dva konta samo tako dolgo, dokler so mogli iz njih dvigati denar za »socialne, kulturne in politične svrhe JDS«. Potem pa, ko so za milijonske zneske prekoračili od uprave Jadranske banke Jugoslovanski demokratski stranki dovoljeni K 1.000.000.—, ti konti za gospodo ne eksistirajo več! To je morala, o kateri bi se vsekakor dalo razpravljati.

Če so pa vedeli za te konte gg. dr. Kukovec, prof. Breznik in dr. Klepec kot tedanji funkcionarji v vodstvu JDS v Ljubljani, tem slabše: zakaj so oni to zamolčali ostalim članom vodstva JDS in zakaj tega niso zamolčali svojim zaupnikom, ki nosijo dično ime »mladini«?! Jaz, ki nisem duševno superioren borec za napredek, si predstavljam, da bi se moralo o naklonitvi K 1.000.000.— za JDS izvesti celo vodstvo stranke in da je edinole to opravičeno do sklepov glede uporabe stranki naklonjenih zneskov! G. dr. Žerjav pa o stranki pravilnim potem dovoljenemu znesku razven par najožjim zaupnikom ne pove ničesar in razpolaga ne samo z dovoljenim K 1.000.000.—, ampak kar s K 3.000.000.—! Informiral sem se na raznih mestih in pri odličnih osebah, ki so v vodstvu JDS, toda nihče ni o tem denariu ničesar vedel in nikomur niso bili znani ti konti!

Zahteval sem kot ravnatelj zavoda, kateremu so bili odvzeti na nepravilen način milijonski zneski, da se mi za to javno polože detajlirani računi, v katere svrhe je šel ta denar. Gospod predsednik prečiščevalnega odseka tega ni storil in mi servira neke pavšalne zneske, češ, da denar je šel v socialne, kulturne in politične svrhe JDS, ne pa v privatne žepe onih, ki so denar dvignili in s tem — basta!

Najodločnejše se zavarujem proti podtikanju g. profesorja Reisnerja in »Jutra«, češ da sem s tem, da sem v svojem pozivu od dne 3. junija t. l. povdarjal imena dvigateljev denarja, hotel le-te sumničati osebnega koristolovstva. Jaz nimam navade sumničati, ampak če imam dokaze v rokah, podam obtožbo, ki se v danem slučaju ni glasila na krajo, goljufijo ali poneverbo gospode dvigateljev.

Gospodje namreč krčevito molče o tem, kje jih trn v peti najbolj boli in hočejo odgovor na moj poziv speljati na tir osebne kristalnočišče časti! Z Vašo izjavo, da se niste osebno okoristili z dvignjenim denarijem, stvar še davno ni končana!

Uprava Jadranske banke je dovolila K 1.000.000.— Jugoslovanski demokratski stranki kot taki. Dr. Žerjav & Co. pa so šli in dvignili ne samo ta znesek, ampak vrhu tega še K 2.000.000.—, vse te milijone iz fingiranih kontov in jih porabili čisto talno brez vednosti ne-mladinov v »kulturne, nacionalne in politične svrhe«. Dovoljujem si pa tu skromno pripombo, da svrhe mladini še davno ne predstavljajo svrhe JDS kot take in da ono, kar mladini počenjajo v okrilju potrpežljive JDS, še davno ni JDS sama! To kar sem zahteval, je bil detajlirano javni obračun o teh svrhah — kar pa seveda gospodje »mladini« odpravijo s pavšaliranjem zneskov, češ, mi smo porabili te zneske, mi in nikdo drugi smo JDS, ergo je porabila te zneske za sebe JDS!

Toda, čeprav za gospode (po g. prof. Reisnerju) že davno več ne eksistirajo ti konti, čeprav glasom »Jutra« od dne 4. t. m. »možje, ki žrtvujejo vse duševne in fizične sile v borbi za ideje jugoslovanske demokracije«, meni kot zastopniku od njih oškodovanih delničarjev Jadranske banke nočejo položiti računov o uporabi denarja, češ saj jih nismo vtaknili v svoj žep. — gospodje, to še davno ni vse!

Ponavljam, da se jako čudim, da se ti gospodje niso niti vprašali, kdo daje denar, s kako pravico in od kod prihaja!

Vsled tega objavljam danes, kako sta bila fingirana konta Markovič in Lavrič alimentirana:

1. Alimentacija konta I. Markovič:

8. I. 1920 prodal Markovič	
3.000.000.— avstr. kron za . . .	K 2.100.000.—
12. I. 1920 kupil Markovič	
3.000.000.— avstr. kron za . . .	» 1.725.000.—
Dobiček . . .	K 375.000.—

Dispozicije za transakcije je podpisoval oba-krat Markovič, čitaj prof. Breznik, prevedla sta te dispozicije gg. Praprotnik in dr. Kavčnik, takratni vodje Jadranske banke. Interesantno je, da je g. prof. Breznik prodal avstr. krone par dni prej, predno jih je kupil. G. prof. Breznik je torej pod okriljem g. dr. Žerjava »predstavljatelj« JDS, delal borzijske spekulacije z devizami, seveda vse v socialne, kulturne in politične svrhe JDS!

2. IV. in 16. IV. 1920 položeno v gotovini	» 48.800.—
10. VII. 1920 prodal Markovič	
Lir 229.000.— za . . .	K 1.000.000.0
22. VII. 1920 kupil Markovič	
Lir 229.000.— za . . .	» 893.110.—
Dobiček . . .	» 106.890.—

tudi tukaj je g. prof. Breznik prodajal devize, ki jih ni imel, tudi tukaj torej borzijsko izrabljanje kurzov v posvečene namene same JDS, kakor trdijo danes gospodje:

26. X. 1920 je položil g. Praprotnik 2/3 dobička, ki bi imel pri prodaji 66 vagonov svinca (»g. Kamenaroviču je spodrsnilo«?) pripasti Jadranski banki na podlagi njene pogodbe od 31. XII. 1919 s sokonzorcijalisti Zadružno zvezo in Zvezo slov. zadrug . . .	» 235.258.98
13. VI. 1921 je naložil g. Praprotnik del denarja, za katerega je bil oškodovan Propagandni fond za Koroško pri prodaji svinca . . .	» 1.341.306.—
27. X. 1921 položil v gotovini Emil Krištof Ljubljana . . .	» 25.996.—
Skupaj . . .	K 2.133.250.98

2. Alimentacija konta I. Lavrič:

15. VI. 1921 položeno v gotovini . . .	K 756.000.—
t. j. bila last Jadranske banke, shranjena kuvertirano v privatni blagajni v pisarni dr. J. Kavčnika. G. A. Praprotnik je »transakcije« izvršil.	
16. VI. 1921 položeno v gotovini . . .	» 242.581.85
ista manipulacija g. A. Praprotnika	
27. X. 1921 položila v gotovini Mila Krištof . . .	» 25.670.—
Skupaj . . .	K 1.024.251.85

Na oba fingirana konta je bilo torej z gornjimi manipulacijami vloženo skupaj . . . K 3.157.502.83
dvignjeno pa . . . » 3.137.515.20
razlika od K 19.987.63

iztraja iz debetnih obresti, ki so se v poslovalnici zavoda morale računati nepokritim kontom, iz katerih se je dvigal denar.

Gospodje »mladini«, imenovani v mojem »Pozivu« od dne 3. junija t. l., ki uzurpirajo za sebe pošteno ime JDS, so torej tajno dvigali denar pod krivimi imeni iz fingiranih kontov, potem pa so svoj dolg poravnali deloma z borzijskimi spekulacijami, deloma pa s tem, da je njihov osebni in politični intimus, sedanji generalni ravnatelj Slavenske banke v Zagrebu kot eden od upraviteljev Jadranske banke jemal iz blagajne njen denar za te konte ali pa kril njihov dolg z denarijem, za katerega je bil po njegovi zaslugi prikrajšan Propagandni fond za Koroško pri prodaji svinca!

Vzamem na znanje izjavo g. dr. Klepca, da je kot blagajnik JDS v Ljubljani vedel za te fingirane konte in da je razumljivo, da njegov naslednik o tem denariju ni zvedel ničesar. Meni pa je nerazumljivo, zakaj blagajnik JDS, gospod odvetnik dr. Klepec, ki kot praktični jurist mora poznati vsaj glavne dolžnosti blagajnika, ni smatral za potrebno, da bi pri predaji blagajne svojemu nasledniku v oktobru leta 1921 istemu predal tudi odprta dva konta in še manj depozit od kron 254.505.25, ki ga v »Jutru« od dne 4. t. m. navaja gospod predsednik razčiščevalnega odseka, prof. Reisner, med svojimi pavšalnimi zneski kot »neporabljene naložitve in zaloge« in

Ki so ga gospodje »mladini« dvignili torej že pred en in pol letom iz fingiranih kontov, ne da bi ga potrebovali v svoje idealne svrhe!

Gospodje narodni poslanci, odvetniki, profesorji, visoki funkcionarji, ali se niste nikdar vprašali, od kod ves ta neizčrpni zlati vir za Vaše »socialne, kulturne in politične svrhe JDS«?

Ali Vam ni prišlo nikdar na misel, da je uprava Jadranske banke dovolila le K 1.000.000.— Jugoslovanski demokratiški stranki, ne pa K 3.000.000.— Vam?

Ali se Vam kot juristom niso vzbujali pomisleki, ko je g. A. Praprotnik kot velikopotezni bankir s široko gesto metal milione v Vaše klobuke, da li je v to tudi upravičen?

Ali se Vam zdi jako moralno, da sta za Vas obstojala ta dva konta samo tako dolgo, dokler ste iz njih mogli dvigati milijonske zneske in da ste denar za Vaše čiste politične, kulturne in socialne svrhe črpali iz fingiranih kontov, alimentiranih deloma iz Vaših borzijanskih spekulacij pod okriljem JDS? Zakaj pa je g. dr. Žerjav disponiral v politične svrhe denar v nekem drugem slučaju, namreč iz političnega računa pri Jadranski banki »Kmečki fond« pod svojim pravim imenom?

Kedaj je JDS kot taka bila obveščena o daru kron 1.000.000.—, kedaj ga je prejela, kedaj je o njega uporabi odločala, kedaj in koga je pooblastila v izvršitev tozadevnih svojih sklepov. — ker mi ni razumljivo, zakaj se je šele po mojih navedbah v letnem poročilu Jadranske banke sestavila preiskovalna komisija pod cenjenim predsedstvom g. profe-

sorja Reismanja, če je bila stvar v stranki že poprej v popolnem redu?

Iz vseh teh, danes Vam razloženih vzrokov sem zahteval od vsakega od Vas javen in detailiran obračun o zneskih, ki ste jih dvigali, ki mi ga pa ne daste!

Tukaj, gospod predsednik preiskovalnega odseka, zastavite Vašo metlo in čim temeljitejšie boste razčistili, tem hvaležnejši Vam bodem jaz kot ravnatelj oškodovanega zavoda. JDS kot taka, in vsi oni, katerim namen ne posvečuje sredstev, posebno pa ne, če je bil ta namen tak, da o gornjih milijonih niso smeli vedeti niti oni, ki so z gospodi »mladini« sedeli za isto mizo v vodstvu JDS!

V »Jutru« od dne 3. junia t. l. minister g. dr. Žerjav napoveduje razvitje skorajšnje velikopotezne gospodarske akcije za Slovenijo in v istem členu kliče bivši minister, narodni poslanec in odvetnik g. dr. Kukovec »parvenijem večinoma neznanne vzgoje in srednje moralčne kvalitete«: »roke proč!« od »duševno superiornih ljudi, propagatorjev vodilnih idej in borcev za napredek!« Jaz kot skromni bančni uradnik koncediram drage volje obema gospodama njihovo velikopotezno gospodarsko sposobnost in duševno superiornost in dvigam roke pred temi odličnimi lastnostmi. Skromnjo prošnjo pa imam na gospode: roke proč od blagajni Jadranske banke, katere odgovorni ravnatelji sem jaz!

Ljubljana, dne 6. junija 1922.

Čiro Kamenarović,
ravnatelj Jadranske banke.

Otvoreno pismo gospodinu Dr. Pavel Pestotniku u Ljubljani.*)

U Vašem članku, objelodanjenom u »Jutru« od 3. VI. 1922. br. 130, pod naslovom: »Kajnstvo«, pozivate me da kažem slovenačkoj javnosti što sam radio u času kad ste Vi, u vremenu dok je visio nad Vama paragraf veleizdajstva za najmanje djelo srbofilstva, neustrašivo i punim imenom potpisivali korespondencu za J. D. S., i da se operem prigovora hajdukovanja s idejama udruženog jugoslavenstva. Pošto Vas, gospodine dr. Pestotnik, nit znam nit poznam, ne pojmim s kakvim mi pravom postavljate pitanja koja ne stoje ni u kakvoj vezi sa mojim poslovnim izvješćem nit sa vašim neustrašivim potpisivanjem korespondence.

Ako Vi smatrate da je to ipak u vezi sa mojim izvješćem, obzirom na aferu koju je potaklo »Jutro«, onda bi najelementarniji principi pristojnosti zahtjevali od Vas i od Vaše družine da se držite reda, t. j. da sačekate najprije riješenje pitanja koja su prva postavljena i koja su u toku prečišćavanja, pa tek onda da postavljate nova.

Ma da mi, dakle, ne bi nalagala dužnost da Vam za sad odgovaram, opet ću, u kratko, iznimno odgovoriti Vašem pozivu iz osobitog obzira što ste se potpisali punim imenom, poslije toliko poziva i pitanja koja su na mene uputila i postavila razna nekrštena dvonošćad pod firmom: »X«, »R. O.«, itd.

Za vrijeme kad ste Vi, gosp. dr. Pestotnik, kao k. k. oficir, neustrašivo potpisivali korespondencu, dok je nad Vami visio opasni paragraf veleizdajstva, ja Vam, na žalost, nije sam mogao praviti društvo, jer je za mene taj paragraf bio već davno obješen: na ime, ja sam još augusta mjeseca 1916. bio osuđen od vojničkih austrijskih vlasti na smrt za veleizdaju.

Ne pojmim dobro što podrazumijevate pod »hajdukovanjem«, dočim sam uvjeren da, Vi sam, nemate o tome nikakvog pojma.

Godine 1915. bavio sam se u Srbiji, kao član i delegat Jugoslavenskog odbora iz Londona, poslom organizacije jugoslavenskih dobrovoljačkih četa. U to vrijeme, ako se ne varam, Vi ste bili cesaro kraljevski oficir.

Svršetkom godine 1915. i početkom 1916. potucio sam se po Albaniji, kao član savezničke misije za organizaciju pomoći srpskoj vojsci i srpskim izbjeglicama. Vjerovatno, Vi ste se možda u to doba već spremali kako ćete neustrašivo potpisivati korespondencu.

Docije, nastanio sam se u Marselju, radio da izdržim sebe i svoju porodicu, i istodobno, služio crnogorskom kralju. U isto vrijeme napisao sam par izvjava koje Vi i Vaši prijatelji nazivljete brošurama.

Vas i Vaše interesira, vjerovatno, samo ovo dvoje poslednje. Razumijem Vas.

Kao trinajstogodišnje dijete, uskočio sam u Crnogoru; kao momče, služio sam na dvoru crnogorskog kralja

i položio mu zakletvu vjernosti; kao čovjek, vjeran zadatoj riječi, stojao sam uz bok svom vladaru; kao Srbin, smatrao sam i smatram za čast što mi je palo u dio da vjerno služim crnogorskog, dakle i srpskog vladara, i to u njegovim najtežim danima kad se je, starac, savio pod teretom duške boke starosti i pod pritiskom teške sudbine.

U Italiju nijesam otišao kao emigrant, nit sam imao nit imam sa emigrantima, u Italiji, nikakve političke nit poslovne veze.

Za podrobnije informacije o mom »hajdukovanju«, izvolite se obratiti na Vašu i Vaše družine perjanicu, današnjeg podpredsjednika kluba J. D. S. u Beogradu, koji je, negdje u ono doba kad ste Vi neustrašivo potpisivali korespondencu, isto tako neustrašivo potpisivao ukaze u Bordeaux i Parizu, kao ministar predsjednik i prvi dvorjanin kralja Nikole.

Gospodine dr. Pestotnik, mene je majka djetetom učila da se ljudi vežu za riječ, a volovi za rogove.

Što se tiče brošura, te su po meni napisane, potpisane i otštampane, ali ne u Švajcarskoj, kako Vaši pričaju, već u Francuskoj, i to namjerno. Sadržina je mojih brošura takova, da se je po gdje ko mogao naći uvrijedenim, pa se za to nijesam htio skriti u Švajcarskoj pod zaštitom neutralnosti, već sam otišao u savezničku zemlju gdje je bio na snazi prijekli sud za »defetiste«, i gdje sam zatražio od nadležne savezničke vlasti da budem uzet na odgovornost i sudjen, ako sam što kriv.

Ta je moja molba otštampana takodjer u brošuri.

Pošto se, kako vidim, Vi i Vaša družina osobito interesirate za moje brošure ja ću Vam rado izaći u susret i, kao auktor, prepustiti pravo prevoda i preštampanja pod slijedećim uslovima: da ishodite za to dozvolu od nadležne vlasti, što će Vam jamačno biti veoma lako, obzirom na Vaše veze; da prevod bude tačan i ovjerovljen; da brošure budu u cjelini otštampane, a ne samo pojedini odlomci. Postavljam još jedan uslov: da ishodite izjavu od predsjednika J. D. S. u Beogradu, vlasnika »Demokracije«, g. Lj. Davidovića, da ja mogu istodobno slobodno objelodaniti dokumente iz kojih sam crpio podatke o ondašnjoj srpskoj politici o stanovitim srpskim političarima, dokumente koji su mi bili izručeni od vodja današnje JDS, ondašnjih članova opozicije na Krfu.

Mislim da su ovi moji uslovi skromni i opravdani.

Za svako svoje djelo i za svaku svoju riječ, ovde ili na strani, odgovaram u punoj mjeri, i to: vlastima, odmah, na zahtjev, ostalima, po redu. Posljednima, samo u toliko u koliko se budem smatrao dužnim uopće im odgovarati.

Ljubljana, dne 6. juna 1922.

Č. Kamenarović

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

Združeni stavbeniki, Ljubljana.

Poštni predal št. 70, telefon št. 103, 180, 256, 447, 527.

Projektiranje in izvrševanje vsakovrstnih zgradb **do največjega obsega.**
Na razpolago prvovrstni strokovnjaki in praktiki. Bogata oprema z gradbenim inventarjem.

Specijalisti za železobetonske konstrukcije.

Nikak strup! Nikaka kemična kislina!
na debelo! **namizni kis** na drobno!

Garantirano pristni
prodaja najmodernejša avtomatična kisovalna tovarna
FELIKS SCHMIDL,
Maribor, Koroška cesta 18.

Vsaka hišna gospodinja, ki skrbi za zdravje svoje družine, zahtevaj povsod samo pristni SCHMIDL-KIS.

Slograd d. d. Ljubljana, Tovarna Keršč, sprejme

prvovrstnega polirja
za železobetonske stavbe

in perfektno

samosvojno korespondentnjo.

Nastop takoj.

Zamenjam stanovanje,
obstoječe iz velike sobe, kleti
za drugo v mestu in na deželi.
Ogled od 11. do 12. ure. Josip
Bizjak, Sp. Šiška, Slovenska
ulica 278.

OBRTNA NAZNANILA.

Prva produkt. zadruga krojačev
Maribor, Ruška cesta 5
priporoča obleke za moške in
ženske po zmernih cenah in
dobre kakovosti.

... Prva mariborska ...
delavska pekarna v Mariboru,
Tržaška cesta št. 38, tel. 324,
priporoča
dober kruh in žemlje.

Gostilna
„LJUDSKI DOM“
Maribor
Ruska cesta št. 7

priporoča
izborna kuhinjo in pijačo.

... N. BRUNO MILJANIČ ...
tovarna kandičev in slaščičarna
najnižje cene in vsak čas sveže blago.
Maribor, Tkalska ulica 4.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Velika zaloga! Cenik zastoj!

Trgovina z pohištvo
Karl Preis, Maribor,
Stolni trg (Domplatz)

Najboljša in najcenejša priložnost za nakup

pohištva

za delavce in železničarje.

Solidna postrežba! Nizke cene!

V spomin kraljeve poroke

Nj. Veličanstva kralja Aleksandra
smo založili vse vrste šolskih zvezkov
najboljše kakovosti v korist podpornemu
društvu slepih.

Papirna industrija in knjigoveznica
A. Janežič, Ljubljana, Florjanska ul. 14.

Slavno občinstvo, šolska vodstva in p. n. trgovci, podpirajmo najbednejše izmed najbednejših.

!!! Delaj, zbiraj, množi in vlagaj !!!

Najboljše in najvarnejše naložite svoje
prihranke v

Poštni predal št. 13.

Telef. Int. št. 178.

Pošt. ček. rač. št. 10.532.

Brz. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Hranilnem oddelku

Konsumnega društva za Slovenijo, Ljubljana.

Obreštuje hranilne vloge po **4 1/2 %** } brez odbitka rentnega in invalidnega davka.
vloge proti 1/2 l. odpovedi po **5 %**

Vloge se lahko vplačujejo osebno ali pa potom položnic v centrali v Ljubljani ali pa v podružnicah: Celje, Store, Rogatec, Borovnica, Litija, Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Ljubno, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Crna I., Crna II.

Hranilni kapital K 4.000.000.

Vlagajmo prihranke le v lastno hranilnico!

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.